

Oikeusministeriö
oikeusministerio@om.fi

Asia

Keski-Suomen käräjäoikeuden lausunto arviomuistiosta oikeusprosessien keventämiseksi (Lausuntopyyntö OM 8/41/2015 tammikuun 11. päivältä 2016)

Käräjäoikeus lausuu muistiosta vain siltä osin, kuin koskee käräjäoikeuksia, ja muuten seuraavista kohdista:

1 Kokoonpanojen keventäminen käräjäoikeuksissa

Yleisesti kokoonpanojen osalta suurin ongelma on se, että käräjäoikeuksissa ei ole tarpeeksi resursseja käyttää niitä kokoonpanoja, joita prosessilaki ensisijaisesti edellyttää. Jatkuva ongelma on se, että laajoja riita-asioita joudutaan istumaan yhden tuomarin kokoonpanossa, vaikka ensisijainen kokoonpano on kolme tuomaria. Pitäisi resurssienkin osalta päästä siihen, että oikeudenkäyntien painopiste on käräjäoikeuksissa.

Toisekseen on todettava, että tältä osin muistion esittämät keinot ovat aika lailla voimassa olevien kokoonpanosäännösten hienosäätöä. Kaikesta näkee, että nämä säännökset ovat syntyneet osittaisuudistuksina ja ovat osittain hankalia ja epäloogisiakin, jolloin tulee ja on tullut tilanteita, jolloin asioita on ratkaistu muodollisesti väärällä kokoonpanolla, jolloin juttuja on jouduttu palauttamaan takaisin alempiin asteisiin. Säännösten pitäisi olla yksinkertaisia ja käräjäoikeudelle / laamannille pitäisi antaa aika vapaat kädet juttukohtaisen kokoonpanon määräämiselle.

2 Lautamiesjärjestelmä

Tuomioistuimille on tulossa isoja muutoksia. Oikeudenkäynnit muun muassa sähköistyvät. Se vaatii isoja investointeja salikapasiteettiin ja infraan, myös maallikkojäsenten osalta. Yhteiskunta ja lainsäädäntö on muuttunut ja monimutkaistunut. Paikallistuntemus on menettänyt merkityksensä. On tärkeää, että oikeuslaitos on avoin ja osa tätä yhteiskuntaa, mutta tämä tehtävä hoituu nähdäksemme nykyään asioita seuraavan ja niistä raportoivan median kautta. Lautamiehiä siinä ei tarvita. Lautamiesten nimitysjärjestelmässä on tunnetut ongelmat. Muutoksenhakuasteessa ei ole maallikotuomareita. Kun punnitsen kaikkia asiaan liittyviä seikkoja ja myös muistiossa viitattua kustannuspuolta, päädyn siihen, että lautamiesjärjestelmästä voitaisiin luopua. Käräjäoikeuksissa olisi panostettava enemmän kolmen tuomarin kokoonpanon mahdollisuuteen rikosasioissakin, ja niihin olisi saatava resursseja, joka tämäkin seikka kustannukset huomioon ottaen puoltaa lautamiehistä luopumista.

3 Käräjäoikeuden kirjallisen menettelyn käyttöalan laajentaminen

Olisin sitä mieltä, että ehkä kirjallinen menettely on nykyisellään käytössä tarvittavissa määrin. Kuten

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköposti
PL 534 40101 Jyväskylä	Vapaudenkatu 54 40100 Jyväskylä	029 564 8100	010 364 8149	keski-suomi.ko@oikeus.fi

muistiossakin todetaan, jos käyttöalaa laajennetaan ankarammin rangaistuihin rikoksiin, vastaan alkaa tulla oikeusturvakysymyksiä. Keski-Suomen käräjäoikeudessa kuitenkin käsitellään jo noin 35 % rikosasioista kirjallisessa menettelyssä. Syyttäjän roolia näissä ei mielestämme voi siirtää esitutkintaviranomaiselle. Esitutkintaa koskevien säännösten ja syyttäjän vetoamistaakan täsmentäminen eivät myöskään mielestämme ole tarpeellisia, näistä asioista on puhuttu paljon ja mielestämme poliisi ja syyttäjät osaavat ja pystyvät jo nyt nämä asiat hoitamaan tarvittavalla täsmällisyydellä, kunhan asiat hoidetaan huolellisesti.

4 Yhden kosketuksen periaate

Tästä on myös puhuttu jo kauan ja eri paikkakunnilla on ollut näissä erilaisia yhteistyökuvioita. Asioissa ei ole päästy kuitenkaan kovin pitkälle. Tähän on mielestämme kuitenkin edelleen mahdollisuuksia, kunhan yhteistyökuvioihin panostetaan. Esitutkintalakia on syytä täsmentää siten, että vastaaja saadaan pidettyä kiinni esitutkinnan päätyttyä ne muutamat tunnit, jotka vaaditaan syyteharkintaan ja syytteen sekä haasteen laatimiseen ja tiedoksiantoon.

5 Syytetyn läsnäolovelvollisuuden supistaminen

Käräjäoikeuksien osalta kannatan esitettyjä muutoksia.

6 Videoyhteyden käytön laajentaminen

Tältäkin osin kannatan esitettyjä muutoksia. Lakiin on tehtävä täsmennyksiä, ettei ole, kuten nyt, tiettyä epäselvyyttä missä roolissa ketäkin oikeudenkäyntiin osallista saadaan tai ei saada kuulla videoteitse.

Tapani Koppinen
Laamanni

hallinto:keventämislausunto

[<ASIAKIRJAN TEKSTI>](#)